

Επιλογή Επαγγέλματος

Δίκτυο Κειμένων

ΚΕΙΜΕΝΟ 1¹

Κούλα Κασιμάτη², Επιλογή επαγγέλματος: πραγματικότητα ή μύθος;

Τελευταία, όλο και περισσότερο πυκνώνουν οι συζητήσεις και οι αντιπαραθέσεις για το ρόλο του σχολείου και γενικά της εκπαίδευσης στο πρόβλημα της απασχόλησης και του αντίποδά της, της ανεργίας. Στο πλαίσιο αυτό ο επαγγελματικός προσανατολισμός προβλήθηκε σημαντικά ως το μέσο που μπορεί να γεφυρώσει τις εσωτερικές κλίσεις του ατόμου με τις δυνατότητες της αγοράς εργασίας. Στόχος του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού (ΣΕΠ) είναι από τη μια μεριά η αυτογνωσία του ατόμου -το βοηθάει να γνωρίσει και να αξιολογήσει τον εαυτό του μέσα από τις επιδράσεις του περιβάλλοντος- και από την άλλη η πληροφόρηση για την αγορά εργασίας.

Αυτές όμως οι κατευθυντήριες γραμμές του ΣΕΠ γεννούν τρία καίρια προβλήματα.

Το πρώτο πρόβλημα του ΣΕΠ είναι πως η διάγνωση της προσωπικότητας του ατόμου είναι εξαιρετικά περίπλοκη, γιατί είναι πολλοί οι παράγοντες που τη διαμορφώνουν, καθένας ξεχωριστά ή σε συνδυασμό μεταξύ τους, κι ακόμη γιατί η «μέτρηση» της με τα διάφορα τεστ «κρύβει περισσότερα από όσα αποκαλύπτει».

Το δεύτερο πρόβλημα σχετίζεται με το γεγονός ότι οι προτιμήσεις του ατόμου σχετικά με την επαγγελματική του ζωή περνούν από τρεις φάσεις: α) της φαντασίας: πιστεύει ότι μπορεί να πραγματοποιήσει ό,τι επιθυμεί, γιατί ακόμη δεν είναι σε θέση να κάνει τον διαχωρισμό ανάμεσα στις επιθυμίες - προσδοκίες και στις δυ-

---

¹ Διασκευασμένο απόσπασμα που δημοσιεύτηκε από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) το 1989.

² Η Κούλα Κασιμάτη είναι καθηγήτρια Κοινωνιολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

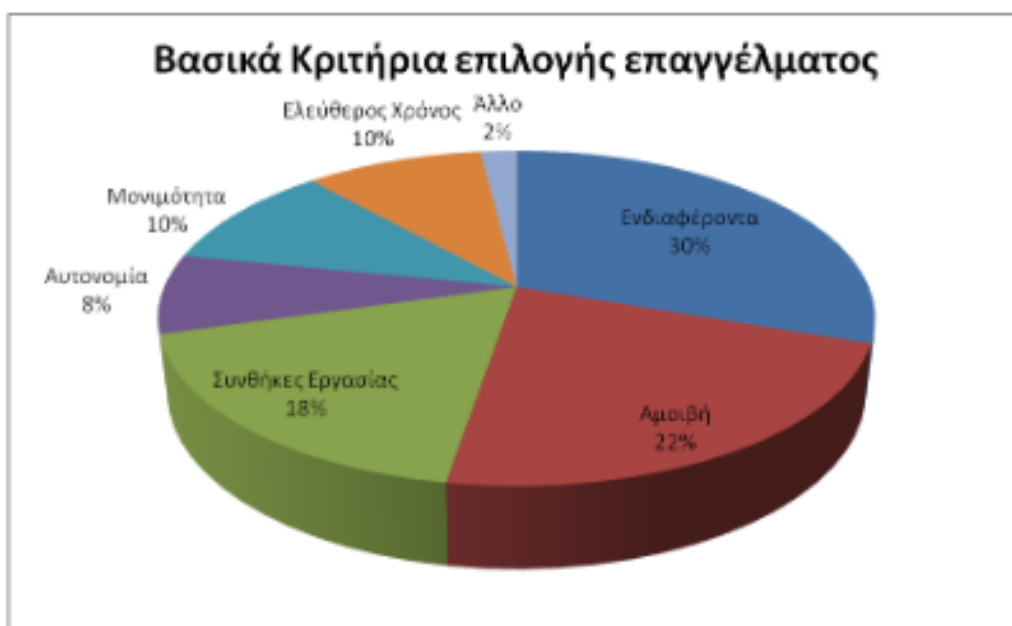
νατότητες υλοποίησής τους, β) της πειραματικής ή δοκιμαστικής φάσης: παίρνει υπόψη του τις συνθήκες, αλλά δεσπόζει περισσότερο η μελλοντική ικανοποίηση από την τρέχουσα πραγματικότητα, γ) της ρεαλιστικής επιλογής: το άτομο συμβιβάζει αυτό που επιθυμεί με αυτό που οι συνθήκες επιτρέπουν να πραγματοποιηθεί. Επομένως, ο ΣΕΠ στη σχολική περίοδο μπορεί να αποκαλύψει τις μη αποκρυσταλλωμένες κλίσεις του ατόμου, οι οποίες σε πρακτικό επίπεδο δε φαίνεται να παίζουν καθοριστικό ρόλο για την επαγγελματική ζωή.

Τέλος, η πληροφόρηση για τις συνθήκες της αγοράς εργασίας που επικρατούν σε μια κοινωνία δεν μπορεί παρά να έχει στατικό χαρακτήρα. Αναφέρεται δηλαδή σε συγκεκριμένη περίοδο που απέχει περισσότερο ή λιγότερο από το χρόνο έναρξης της άσκησης του επαγγέλματος. Η χρονική αυτή απόσταση δημιουργεί χάσματα, γιατί με την εκπληκτική ανάπτυξη της τεχνολογίας οι μεταβολές στον επαγγελματικό ορίζοντα είναι τόσο γρήγορες, ώστε οι οποιεσδήποτε προβλέψεις να μην είναι αξιόπιστες.

Φαίνεται λοιπόν ότι ο ΣΕΠ σε μικρό βαθμό και πολύ έμμεσα μπορεί να λειτουργήσει ως εξισορροπητικός παράγοντας ανάμεσα στην προσφορά και στη ζήτηση εργασίας. Μπορεί δηλαδή να υποβοηθήσει το νεαρό άτομο -ιδιαίτερα με την πληροφόρηση- να «υποψιαστεί» πλευρές και όψεις της πραγματικότητας, στο βαθμό όμως που η πραγματικότητα του σήμερα μπορεί να είναι ή να προβλεφθεί ως πραγματικότητα του αύριο. Δεν μπορεί όμως άμεσα και αποτελεσματικά να προσδιορίσει το πραγματικά κατάλληλο για το άτομο και την κοινωνία επάγγελμα σε αυτή μάλιστα τη νεαρή, ρευστή και εύθραυστη ηλικία. Δεν πρέπει λοιπόν να υπερτονίζεται η σημασία του και να καλλιεργείται η εντύπωση ότι με το ΣΕΠ αντιμετωπίζονται τα δυσεπίλυτα προβλήματα που συνδέονται με την εκπαίδευση και την απασχόληση. Διότι η κοινωνική πραγματικότητα, γεμάτη από αντιφάσεις, έχει τους δικούς της όρους που δεν μπορούν να εκτιμηθούν και να θεραπευθούν με μέσα όπως είναι ο ΣΕΠ.

ΚΕΙΜΕΝΟ 2³

[Επιλογή επαγγέλματος]

³ Τα στοιχεία προέρχονται από έρευνα του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Γενικό Λύκειο «Ελευθέριος Βενιζέλος» των Χανίων το 2013.